

جمله آثار کاهش عناوین مجرمانه، می‌توان به کاهش ورودی پرونده‌ها به قوه قضائیه و کاهش آمار زندانیان اشاره کرد. درویکرد دوم نیز به ایجاد تغییرات در میزان مجازات جرائم اکتفا می‌شود تا از این طریق امکان آزادسازی برخی محکومین فراهم گردد. در قانون کاهش حبس تعزیری، از این روش برای کاهش میزان زندانیان استفاده شده است.

یکی از مهم‌ترین دلایل حبس زدایی به‌خصوص در زمان حاضر، بالا بودن جمعیت کیفری در زندان‌های ایران است. تعداد زندانیان براساس هر ۱۰۰ هزار نفر محاسبه می‌شود و مطابق آمار که به‌طور رسمی اعلام شده است، ایران در اسفند ۱۳۹۷ به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت، ۲۳۳ نفر زندانی داشته است و از این لحاظ در رتبه نهم آسیا قرار دارد. البته آمارهای زندانیان از سال ۹۴ تا ۹۷ افزایشی بوده است، به طوری که در سال ۱۳۹۷، حدود ۲۵۱ هزار زندانی در زندان‌ها وجود داشته، ولی بعد از عفو گسترده رهبری، این تعداد، به ۱۸۹ هزار نفر کاهش یافته است.

با وجود این همچنان یکی از مشکلات قوه قضائیه تعداد زیاد زندانیان است، به طوری که بنا بر گفته مدیرکل قضایی و اجرای احکام سازمان زندان‌های کشور، ظرفیت اشغال شده زندان‌ها ۱۲۷.۶۸ درصد است که همین امر مشکلات بسیار زیادی مانند تراکم بالا، کف‌خوابی در سلول‌ها و راهروهای بندها و عدم رعایت مسائل بهداشتی را به دنبال خواهد داشت.

کاهش جرم یا کاهش زندانیان

یکی از پرسش‌های مهم از واضعان این قانون این است که هدف از تصویب این قانون، کاهش تعداد زندانیان بوده یا کاهش جرم؟ اگر هدف فقط کاهش زندانیان باشد باید گفت این خطر وجود دارد که با بازگشت مجرمان به جامعه شاهد افزایش میزان جرم و جنایت باشیم و جامعه دچار هرج‌ومرج شود. در جامعه‌ای که تعداد مرتکبین جرم و به تبع آن جرائم زیاد شود، اعتماد عمومی نسبت به حاکمیت و دستگاه قضایی سلب خواهد شد. قانون‌گذاران باید به دنبال راهکارهایی جهت پایین آوردن نرخ جرم در جامعه باشند. امری که در این قانون مشاهده نمی‌گردد. صرف کاهش تعداد زندانیان هدف منطقی

نیست؛ به‌خصوص اینکه با این هدف نه تنها ملاک و ضابطه‌ای مشخص و صحیح به دست نمی‌آید، بلکه می‌تواند به التهاب جامعه و افزایش نرخ جرم نیز بینجامد؛ بنابراین هدف باید متناسب جرم ارتكابی با مجازات بوده و براساس آن قانون‌گذاری صورت بگیرد.

حبس‌زدایی در ایام کرونا به دلیل رعایت مسائل بهداشتی

در اسفندماه ۱۳۹۸ و با شروع بیماری کرونا (کووید ۱۹) یکی از اماکن خطرناک، زندان‌ها بودند. همان‌طور که ذکر شد تعداد زندانیان و زندان‌ها با یکدیگر تناسب ندارند و حدود ۲۷ درصد جمعیت اضافی در زندان‌ها وجود دارند و یکی از نیازمندی‌های جدی در پیشگیری از بیماری کرونا، رعایت مسائل بهداشتی و فاصله‌گذاری اجتماعی است. علاوه بر این موارد، در صورتی که بیماری کرونا در داخل زندان‌ها شیوع پیدا کند، مشکلات بسیار زیادی را به دنبال خواهد داشت. قوه قضائیه در همان ابتدا با صدور دو بخشنامه شرایطی را برای اعزام به مرخصی زندانیان در راستای پیشگیری از شیوع کرونا در زندان‌ها صادر کرد. بخشنامه اول مربوط به اعطای مرخصی به زندانیان و بخشنامه دیگر مربوط به کنترل و کاهش ورود زندانیان جدید به زندان‌ها بود. بنا بر اعلام رئیس سابق سازمان زندان‌ها در اواخر

یکی از مهم‌ترین دلایل حبس زدایی

به‌خصوص در زمان حاضر، بالا بودن جمعیت کیفری در زندان‌های ایران است. تعداد زندانیان براساس هر ۱۰۰ هزار نفر محاسبه می‌شود و مطابق آمار که به‌طور رسمی اعلام شده است، ایران در اسفند ۱۳۹۷ به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت، ۲۳۳ نفر زندانی داشته است و از این لحاظ در رتبه نهم آسیا قرار دارد. البته آمارهای زندانیان از سال ۹۴ تا ۹۷ افزایشی بوده است، به طوری که در سال ۱۳۹۷، حدود ۲۵۱ هزار زندانی در زندان‌ها وجود داشته، ولی بعد از عفو گسترده رهبری، این تعداد، به ۱۸۹ هزار نفر کاهش یافته است. ۶۶

اسفند، به حدود ۷۰ هزار زندانی (حدود یک‌سوم) مرخصی داده شد. همچنین در کنار مرخصی، اقداماتی مانند اعطای آزادی مشروط و استفاده از پایند الکترونیکی نیز انجام گردید.

در ایام عید فطر نیز، حدود ۳۷۰۰ نفر به واسطه عفو رهبری آزاد شدند و حدود ۲۰ هزار نفر نیز که میزان باقی‌مانده محکومیت آن‌ها کم بود به مرخصی منتهی به آزادی رفتند. با توجه به تداوم همه‌گیری بیماری کرونا، دوباره بخشنامه‌ای در خصوص اعطای مرخصی مجدد به زندانیان ابلاغ شد تا شرایط بهداشتی زندان‌ها را در این وضعیت کنترل شود.

۱. مخاطرات آزادسازی زندانیان در ایام کرونا

در حال حاضر که شیوع ویروس کرونا موجب اختلال در شرایط کسب‌وکار مردم و بیکاری بسیاری از آن‌ها شده است و همچنین، افزایش بی‌سابقه قیمت اجناس مختلف، موجب شده است مردم در فشار قرار گرفته و گاهی برای رهایی از این فشار دست به ارتکاب جرم بزنند. همان‌طور که رئیس پلیس آگاهی تهران بزرگ نیز در مرداد طی مصاحبه‌ای اعلام کرد بیش از ۵۰ درصد سارقان در سه‌ماهه اخیر «بار اولی» بودند. در این شرایط، امری که می‌تواند وخامت این اوضاع را تشدید نماید، اعطای گسترده و بدون دقت کافی مرخصی‌ها است. آنچه از آمار اعلامی برمی‌آید در اسفند تنها به یک‌سوم از جمعیت کیفری زندان‌ها مرخصی اعطا شده که این روند در تیرماه نیز ادامه پیدا کرده است. در نتیجه در صورت ورود برخی مجرمین به جامعه، افزایش نرخ ارتکاب جرم و کاهش امنیت در جامعه را شاهد خواهیم بود. همچنین سردار حسین رحیمی، فرمانده انتظامی تهران در یک برنامه تلویزیونی اعلام کرد: «آزادسازی زندانی‌ها زحمت ما را مضاعف و سرقت‌ها را بیشتر کرده است».

مواد مخدر؛ بالاترین نرخ بزهکاری

براساس اعلام رئیس سابق سازمان زندان‌ها، حدود ۳۸ درصد از زندانیان را مرتکبین جرائم مواد مخدر تشکیل می‌دهند. پس از آن مجرمین سرقت با ۳۰ درصد و مرتکبین جرم علیه اشخاص با ۱۰ درصد بالاترین نرخ بزهکاری را دارند. در مقدمه توجیهی از علل تقدیم طرح، صرفه‌جویی